

PARLAMENT DE CATALUNYA

Carme Forcadell i Lluís

Presidenta

30a sessió de l'esmorzar informatiu del Fòrum de la Comunicació de Catalunya. Conferència "El Parlament com a focus mediàtic"

Barcelona, 7 de setembre de 2016

Senyores i senyors, primer de tot vull agrair que m'hagin convidat, com a presidenta del Parlament, a la trentena sessió de l'esmorzar informatiu del Fòrum de la Comunicació de Catalunya per pronunciar aquesta conferència, que té per títol "El Parlament com a focus mediàtic".

Abans de res, explicaré què fa el Parlament com a institució en termes de comunicació, i posteriorment plantejaré algunes reflexions a l'entorn de la relació entre la política parlamentària i els mitjans de comunicació.

Com a institució, l'estatut ens diu que el Parlament "és la seu on s'expressa preferentment el pluralisme i es fa públic el debat polític". En conseqüència, el Parlament constitueix un espai fonamental per a la informació política del país.

Si prenem el reglament del Parlament, trobarem diversos articles que desenvolupen l'obligació de fer públics el debat polític i la informació parlamentària, a través dels mitjans de comunicació, però també de la comunicació directa que permeten les tecnologies de la informació i la comunicació.

Sobre els mitjans de comunicació socials, l'article 108 del reglament determina que la mesa els ha de facilitar informació de les activitats parlamentàries i regular la concessió de credencials als seus representants, i també l'obtenció i l'enregistrament de sons i imatges.

Què es fa per facilitar la informació als mitjans? Al llarg dels anys, el Parlament ha anat millorant progressivament tots els instruments al seu abast per facilitar la feina als professionals dels mitjans de comunicació. Per exemple, posem a la seva disposició

PARLAMENT DE CATALUNYA

Carme Forcadell i Lluís

Presidenta

una sala de premsa i de rodes de premsa; els oferim les transcripcions dels plens; a les ràdios, el senyal d'àudio de totes les sessions, i a les televisions, el senyal de televisió; el senyal dels plens, l'enviem a la torre de telecomunicacions de Collserola perquè les televisions el puguin agafar directament sense haver de venir al palau; també es difonen convocatòries i notes de premsa sobre totes les activitats que es fan a la institució, anualment al voltant d'un miler. És a dir, mirem de facilitar la feina dels periodistes perquè puguin traslladar als seus lectors, oients o telespectadors tot el que passa al Parlament, el que debat, el que aprova o el que rebutja. Per a la captació d'imatges, comptem amb trenta-sis càmeres de televisió robotitzades, instal·lades al saló de sessions, les sales de comissions, l'auditori i la sala de premsa, i també amb vuit controls de realització. El Parlament disposa, com veieu, d'uns equips que permeten, d'una banda, escoltar, enregistrar, difondre, transcriure, catalogar i arxivar les intervencions dels diputats, i, de l'altra, generar un senyal únic d'àudio i televisió de les sessions i els actes que hi tenen lloc, que és la font principal per a tots els mitjans de comunicació i els és cedit gratuïtament a tots, als catalans, als estatals i als internacionals.

Quant a la regulació de credencials, avui hi ha 691 professionals acreditats, inclosos els fotògrafs, els càmeres i el personal tècnic dels mitjans, una xifra que demostra l'atenció mediàtica que genera la vida parlamentària.

Pel que fa a la comunicació directa amb la ciutadania, l'article 107 del reglament disposa el següent: "L'administració parlamentària, mitjançant les tecnologies de la comunicació i la informació i, en especial, per mitjà d'internet, del canal Parlament i d'altres mitjans específics, ha de facilitar als ciutadans l'accés a les tramitacions i la documentació parlamentàries." És a dir, complint la funció de servei públic, la comunicació institucional de la cambra posa i gestiona els instruments per fer accessibles tota la informació i tota la documentació als mitjans de comunicació, però també directament al ciutadà, perquè pugui formar-se'n una opinió pròpia.

En aquest objectiu cal destacar el paper que tenen el canal Parlament, el nostre portal web i les xarxes de comunicació social, l'anomenat '2.0'.

El canal Parlament va néixer amb la idea de portar l'activitat de la cambra al menjador de les cases, als televisors. Fins al 2012 retransmetia pel canal 3/24, i actualment retransmet en directe pel web 'parlament.cat', amb un sistema de tres canals, la majoria dels actes que tenen lloc en seu parlamentària: els plens, les comissions, les conferències de premsa dels grups parlamentaris i els actes institucionals, continguts a què els usuaris també poden accedir en diferit. Així mateix, s'han desenvolupat aplicacions per a dispositius mòbils per consultar els vídeos del canal Parlament, i

PARLAMENT DE CATALUNYA

Carme Forcadell i Lluís

Presidenta

també un web optimitzat per a aquests dispositius que permet accedir als continguts més consultats del web del Parlament. Perquè se'n facin una idea, el canal Parlament produeix anualment entre 900 i 1.300 hores d'emissió, la majoria de les quals, més de la meitat, corresponen a les comissions parlamentàries. Cal afegir, a més, que el seguiment que se'n fa és notable. El darrer any, s'han registrat més de 3,7 milions de visualitzacions al canal Parlament, més d'1 milió de les quals corresponen a emissions en directe.

Amb el canal Parlament vam ser pioners a l'estat. De fet, la nostra institució ha estat històricament innovadora. Són molts els casos en què hem obert un camí, en què hem intentat actuar com un parlament modern que cerca millorar. En certa manera, aquest fet va lligat amb la cultura emprenedora del país. No és estrany, doncs, que com a cambra legislativa també fóssim pioners a l'estat espanyol a l'hora de tenir presència a les xarxes socials, a Facebook, YouTube i Twitter, i a més tenim previst obrir properament un compte a Instagram.

Cal destacar la repercussió assolida amb Twitter, com a eina de comunicació directa amb la ciutadania. En aquest moment, el compte oficial de Twitter del Parlament té 135.000 seguidors i és el més seguit dels de les cambres legislatives de l'estat i les europees subestats, i fins i tot té més seguidors que no els de la majoria de parlaments estatals europeus, ja que només està per sota del del Regne Unit, que té més d'1 milió de seguidors, i el de França, que en té 165.000, i també del compte en anglès del Parlament Europeu, amb quasi 253.000 seguidors. A l'estat espanyol, el Twitter del Parlament és el més seguit de les cambres legislatives, per damunt dels comptes del Congrés dels Diputats, amb 117.000, o del Senat, amb gairebé 75.000. Quant als comptes d'altres legislatius de comunitats autònomes, ens segueix a molta distància el de les Corts Valencianes, que té a l'entorn d'11.000 seguidors. A escala europea, el compte del Parlament és el més seguit de les cambres subestats, per damunt, per exemple, del del Parlament escocès, amb uns 62.000 seguidors. I, com els deia, tenim més seguidors que els comptes de la majoria de legislatius estatals europeus, com ara l'italià, que en té 133.000, o l'alemany, al voltant dels 25.000. Mitjançant el Twitter la cambra difon d'una manera immediata tot el que fa referència a l'activitat parlamentària i institucional i informa de les emissions en directe pel Canal Parlament de les sessions parlamentàries, els actes institucionals i les conferències de premsa, i n'ofereix fotografies i vídeos. El Parlament difon prop de tres-cents tuits

PARLAMENT DE CATALUNYA

Carme Forcadell i Lluís

Presidenta

mensuals, i cal afegir que disposa d'una llista amb els comptes dels diputats de cada legislatura.

Les TIC han trencat els límits, han permès superar moltes de les dificultats que hi havia i fan possible que la ciutadania accedeixi a una informació directa sobre les actuacions dels seus representants polítics. Les TIC, per tant, contribueixen a fer evolucionar la cultura política del país, a fer un pas endavant en la construcció d'una ciutadania crítica, participativa i més ben informada, una ciutadania que els darrers anys ha demanat més transparència en la política institucional.

En aquest sentit, cal dir que el Parlament és una de les institucions més transparents del nostre món més proper. Per exemple, va ser de les primeres cambres legislatives a fer públiques les remuneracions dels diputats. Tothom que ho vulgui pot accedir al nostre web per saber la retribució de cada diputat i veure'n la declaració de béns i activitats, i també conèixer amb detall el pressupost de la cambra. Tot és públic: les lleis, les iniciatives de tots els grups, els sous, els acords i els desacords. Totes les sessions plenàries i de comissions, els actes i les rodes de premsa es retransmeten en directe pel canal Parlament. Això fa uns anys era impensable. El ciutadà pot veure i viure directament el que fan o deixen de fer els 135 diputats i, d'aquesta manera, fiscalitzar-los directament. Encara més: la Llei de transparència, aprovada al final de la legislatura anterior, ens obliga a fer un esforç més, que portem a terme, per aconseguir, com acostumo a dir, que el nostre Parlament tingui les parets de vidre. Sense fer-ne cap espectacle. No es tracta de fer-ne un 'reality', sinó d'oferir una informació rigorosa que permeti millorar el vincle democràtic entre la ciutadania i els seus representants electes.

Cal advertir, però, que la crisi econòmica va portar el Parlament a aprovar l'any 2011 un pla d'austeritat, de reducció i contenció de la despesa pública, que va comportar la paralització de les inversions en equipaments. Això ha provocat que els actuals equips audiovisuals i el portal web hagin esdevingut obsolets i tinguin un nivell d'incidències creixent. En el futur immediat, doncs, caldrà dur a terme un esforç inversor que afronti la renovació del portal web, en què ja es treballa –és una pàgina web molt especialitzada en què els assessors dels grups, els juristes i els diputats es mouen bé, perquè ofereix molta informació, però les persones que hi entren per primer cop s'hi senten perdudes i la troben poc atractiva–, i també dels equips audiovisuals per complir els objectius de la Llei de transparència, mantenir l'oferta d'informació actualitzada i les emissions en directe i servir un senyal d'alta definició. De fet, l'article 204 del reglament, relatiu a la política de transparència, estableix que el Parlament ha de disposar de mitjans adequats pel que fa a les tecnologies de la informació i la

PARLAMENT DE CATALUNYA

Carme Forcadell i Lluís

Presidenta

comunicació per augmentar la quantitat i la qualitat de la informació parlamentària a l'abast dels ciutadans, i també definir estratègies sobre participació democràtica.

Quant a la participació democràtica, voldria fer esment d'Escó 136', una eina de participació de la ciutadania inserida al web del Parlament que es va assajar la legislatura anterior. Ara l'hem tornat a posar en marxa a partir de l'experiència adquirida, i els convido a utilitzar-la, a fer-hi aportacions, comentaris o suggeriments sobre els projectes i les proposicions de llei en tràmit. En aquest moment hi tenim oberts dos debats: el de la proposició de llei de reforma horària i el del projecte de llei del canvi climàtic.

Per tancar aquesta part de la conferència relativa a la comunicació institucional, vull remarcar que la mesa del Parlament és l'òrgan responsable d'aquesta comunicació institucional, però són els diputats i els grups parlamentaris els qui marquen l'agenda dels treballs parlamentaris i, en conseqüència, l'agenda comunicativa del Parlament, que esdevé plural per l'acció dels mateixos grups. És a dir, la comunicació institucional no interfereix en la política comunicativa de cap formació política. No li correspon assumir aquesta responsabilitat.

Així mateix, vull destacar que totes les presidències han treballat per fer del Parlament una institució més propera i oberta a la ciutadania. Per exemple, el president Rigol va iniciar les emissions del canal Parlament; el president Benach va desenvolupar-lo i va activar el Parlament 2.0, i la presidenta de Gispert, en un context de retallades, va iniciar l'Escó 136'.

Dit això, voldria aprofitar l'oportunitat per compartir algunes reflexions sobre la relació entre els mitjans de comunicació socials i la política parlamentària.

Amb la pèrdua de les majories absolutes, el Parlament va deixar de ser el centre formal de la vida política i va passar a ser el centre real de la política catalana, i m'atreviria a dir que aquesta legislatura, pels reptes marcats, pel mateix context polític, ha esdevingut també el centre mediàtic de la política catalana, el seu focus principal. No és cap mèrit que vulgui apuntar a la institució. Simplement, és pel context polític en què ens trobem.

Els mitjans de comunicació són imprescindibles per explicar el que fem. Fins i tot en un escenari de total transparència, de comunicació directa entre Parlament i ciutadania, cal que els mitjans exerceixin una funció de filtre de la informació, que la facin digerible i que duguin a terme la funció clàssica del periodisme: que preguntin,

PARLAMENT DE CATALUNYA

Carme Forcadell i Lluís

Presidenta

que vagin més enllà del discurs preparat pels representats polítics, que ajudin a entendre la realitat, sempre plural en la seva interpretació.

Lligat amb això, cal mantenir sempre present la responsabilitat social dels mitjans, que exerceixen una funció pública d'informació. És legítim voler incidir en la vida política des de les redaccions dels diaris, des de les direccions dels canals de televisió, des dels mitjans digitals. Sempre, però, dins uns límits. No tot s'hi val. Cal mantenir sempre el criteri de veracitat i l'ètica periodística. I a la inversa: és legítim que els representants polítics intentin que els mitjans afavoreixin les seves opcions polítiques. El que no és acceptable és que els manipulin o que col·laborin en conspiracions il·legals contra determinades persones o idees polítiques. En tenim un exemple lamentable en les converses revelades entre l'actual, encara, ministre de l'interior i el director de l'Oficina Antifrau, que van posar al descobert exemples d'aquesta mala pràctica. Per cert, alguns mitjans, inicialment, van tractar la notícia d'una manera sorprenentment secundària. Aquest tema va ser motiu de gran atenció mediàtica durant uns dies, fins que va deixar de ser-ho, va deixar de ser notícia, va quedar tapat per altres esdeveniments, i aviat ha esdevingut un fet gairebé del passat.

I això em porta a una altra reflexió: el caràcter efímer de la informació i la comunicació polítiques, que afecta tant els mitjans com les xarxes socials. Vivim en l'oblit immediat del que acaba de ser notícia. Tant és que sigui molt important o anecdòtic. La successió de novetats, l'afany de novetats, ens porten a conèixer tot d'esdeveniments sense que en la majoria dels casos ens aturem a seguir-ne la conclusió, els efectes produïts. Una pregunta habitual en els gabinets polítics és: "Algú sap com ha quedat allò?", en què "allò" tant pot ser l'anunci d'una mesura política com un escàndol o un conflicte internacional. Rebem un munt d'informació incompleta, anuncis de fets que en el fons acabem desconeixent. No s'hi aprofundeix, no hi ha una pausa per reflexionar-hi amb calma, vivim en una successió de titulars i respostes immediates. Hem creat una opinió pública de tuits, sense gaire espai per a l'argumentació sòlida i per percebre les contradiccions pròpies i alienes, i no ens aturem gaire a preguntar-nos les raons que s'amaguen darrere els fets i les decisions.

Això té les seves derivades en la vida parlamentària. Alguna vegada, per exemple, hem vist grups parlamentaris que compareixien davant els periodistes per fixar una posició sobre textos en tràmit sense que hagin tingut temps de llegir-los amb deteniment i analitzar-los amb detall. La política parlamentària, per tant, és presonera de la immediatesa mediàtica del nostre temps. I en aquest escenari perdem rigor. Mantenim l'espectacle, mantenim l'atenció dels mitjans i les xarxes, però hi surt perdent la cultura política del país.

PARLAMENT DE CATALUNYA

Carme Forcadell i Lluís

Presidenta

En aquesta cultura de la immediatesa hi participem tots. En certa manera, és una responsabilitat compartida: dels polítics, dels mitjans i dels espectadors, lectors o oients; també d'aquells amb qui compartim la informació a Facebook o els la retuitegem i ens n'oblidem al cap d'una estona. Entre tots alimentem el caràcter efímer i poc sòlid del debat polític.

Aquesta recerca permanent de novetats té una altra conseqüència en la vida parlamentària: fa una pressió excessiva sobre el dia a dia parlamentari. En determinats moments ha introduït nerviosisme i tensions innecessàries en les negociacions polítiques. I això dificulta acords, fa més difícil la recerca d'entesa, imprescindible en una societat plural com la catalana. Els grups parlamentaris es veuen empesos a marcar posicionaments clars i rígids en tot moment, quan en la política hi ha temes i situacions que permeten, i fins i tot demanen, ser més flexibles i, per exemple, no tancar-se en les dinàmiques govern-oposició. D'aquesta pressió mediàtica permanent, n'hauríem de ser tots conscients, i els representants polítics hauríem de mirar d'alliberar-nos-en, tots plegats, en la mesura que sigui possible.

Més dades per a una altra reflexió: la inversió publicitària a Espanya va caure prop del 49 per cent entre els anys 2007 i 2014. Aquest va ser un factor determinant per a la desaparició en l'àmbit de l'estat de trenta-set televisions, trenta-sis diaris i onze publicacions de premsa gratuïta, i també d'emissores de ràdio i agències de notícies. I amb la caiguda d'ingressos, els mitjans que van sobreviure van quedar en una situació més vulnerable i la seva independència es va debilitar. Tant és així que segons l'informe anual que elabora el mateix sector periodístic prop del 77 per cent dels periodistes han rebut algun cop pressions dels poders polítics i econòmics per canviar elements substancials d'alguna informació, i segons aquest mateix informe més del 75 per cent d'aquests professionals pressionats han cedit a la pressió. És a dir: la crisi ha incidit en la independència dels mitjans i els periodistes. Perquè, com els mateixos professionals assenyalen, la majoria de vegades no calen, aquestes pressions: s'autocensuren per evitar problemes. Això em porta a fer un reconeixement de tots els qui no cedeixen, dels qui han preservat l'ètica periodística, dels qui ni han acceptat censures ni s'han autocensurat. Els ho hem d'agrair, perquè amb la seva fermesa preserven la salut democràtica del nostre país. La democràcia necessita una informació plural i lliure. La censura, autoimposada o fruit de pressions, acaba afectant la qualitat periodística i la confiança de la ciutadania en els mitjans, i esdevé un atac directe al funcionament democràtic en degradar una peça essencial per a la bona salut democràtica, com són els mitjans de comunicació. El periodisme fa un servei públic, un servei a la democràcia. En conseqüència, ens cal el bon periodisme, el periodisme que aposta pel rigor i la veracitat, que no dimiteix de la seva responsabilitat global.

PARLAMENT DE CATALUNYA

Carme Forcadell i Lluís

Presidenta

I, lligat amb això, si en una societat democràtica no podem permetre la censura a la premsa tampoc podem permetre que la pateixin ni els representants polítics de la ciutadania ni la institució que representa políticament el poble de Catalunya. Els mitjans han de poder parlar de tot. Evidentment, amb respecte, pluralisme, honestedat i rigor. Hi tenen dret, i és un dret social que ho facin. Si no, la ciutadania veuria limitada la seva llibertat, el dret a la informació. I el Parlament? Al Parlament també s'hi ha de poder parlar de tot. Si els representants elegits per la ciutadania no poden exercir la seva llibertat, si no poden parlar del que interessa la ciutadania, s'ataca l'essència del sistema parlamentari, l'essència del sistema representatiu, s'ataquen els drets polítics de tota la ciutadania. I això és precisament el que s'intenta fer des de determinades institucions de l'estat: volen coartar la llibertat d'expressió i el dret d'iniciativa dels diputats. I no només això: també volen que la mesa faci una tutela prèvia del contingut de les iniciatives, i aquesta no és la seva funció. Intenten prohibir el debat i ens amenacen per evitar que tractem de determinades qüestions. Què pretenen? Portar-nos a l'autocensura? Volen que els representants polítics de la ciutadania tinguem por de parlar de segons quins temes? Això és el que alguns voldrien que succeís al Parlament: que es deixés de debatre el que els molesta. I aquí, com a país, ens hem de plantar. No es pot coartar la llibertat de debat al Parlament, com tampoc es pot coartar la dels mitjans. Els mitjans i els seus professionals han de ser lliures. El Parlament i els seus diputats, també.

Hem de garantir la llibertat d'expressió cada dia, sense censures ni autocensures. Als mitjans, al Parlament i arreu. Aquesta és una lluita que no ens podem permetre perdre. I és a les nostres mans aconseguir-ho. Depèn de la nostra responsabilitat, de la fermesa del nostre compromís amb l'ètica, amb la societat, amb nosaltres mateixos. Convé que ens sentim acompanyats, que no ens sentim sols en aquesta lluita, però en darrer terme depèn de la nostra fermesa. Si ho fem, si ens mantenim fermes i ben acompanyats, posarem el nostre gra de sorra en la construcció d'un país millor, més just, més net i més lliure.

Moltes gràcies.